Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציקהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביקהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליקהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציקהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביקהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליקהר. 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויך דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומערירען
אונד דיר פרענומעראנדאנס-פירמען
בעזיגנען מיט דעם נאמענס דיעס
עיפטען בלאטטס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ. 29,
(האלטן מאן אויך דיא פרענומעראנ-
ציאנסגעלדער צו יעדען בעלעביגען.

Nr. 135, איילפטער יאהרגאנג. פעסט, מאנטאג ה כסליו ה.ת'ר'ם. Pest, den 24. November 1879.

דיא ארמעע-אנגעלעגענהייט.

אין דער זיטצונג דעס אונגארישען ריישסטאגעס איזט נון דיא אנגעלעגענהייט צור בעראטהונג געקאממען. דאס מאן דאס בזיהעריגע ארמעע-געזעטץ, יעלכעס אים יאהרע 1868 איין עצען יאהרע פעסטגעזעטצט יאהרע, נון איין יעטציגע צעהן יאהרע, נעמליך בז צום יאהרע 1888, פערלענגערן זאלל. — דיא אומסטענד-לינקען יאללען איין פיר אללע מאל פאן גאר קיינער גנעמינאמען ארמעע האבען, דיא יעטציגע נור איינע זעלבסטשטענדיגע אונגארישע ארמעע, דיא מיט דער עסטערייכישען אין גאר קיינעס צוזאממענהאנג שטעהט. — דיא אומסטענד-רעכטען יעדער יאללען דאס נון אבגעלייענע ארמעע-געזעטץ נור איין יעטציגע פונט יאהרע פערלענגערן — אונד דיא פערלאנגען, דאס מאן צוגלייך איין פעלע פער בעסערונגען אין דעם בזיהעריגען מיליטער-געזעטצע פאנגעטהו.

דער עסטע רעדנער יאר איינסט פילסקי (פאן דען אומסטענד-רעכטען), ער זאגטע: „יאס דיעזע ארמעע-אנגעלעגענהייט בעטרעפפט, זא ערקלערע איך אין אים נאמען מיינער פארטיא גלייך אין פאראוס. דאס גאר אינזערע אנזיכט דער קרעפטע שטאנד דער ארמעע גנעגענערטיג נכט דעראבזעטצט ווערען קאנן, יענן מאן דיא פאליטישען פערהעלטנישסע אין איינאאא גנעגא בעטראכטעט, זא פינדעט מאן לייכט, דאס יין איינע שטארקע ארמעע האבען מיסען, דיהר דיא בעזעטצונגס פאליטיק האבען יין אונס אין דען רישען אונד זיר-סלאוען נאר איין פיינע ווערטהען, יעלכען גענאיבער יין נון יאללענרישטעט דאשטערען מיסען, יענן יין אין דען פרוהערען יאהרען, זא לאנגע נאך דיא צייטען פערהעלטער יאהרען, דיא ארמעע נכט פערמינדערט האבען, זא לאנגען יין יעטצט אין דען קריעגערישען אינזערע ארמעע נכט מעהר פערמינדערן, אינדעסען אבער מיט דאס ארמעע-גנעזעטצ נכט איין פאללע צעהן יאהרע פערלענגערט ווערדען, עס גענגען דיעזע איין פונט יאהרע. — מאן זאגט: יין מיסען דיעזעס ארמעע-גנעזעטצ איין יעטציגע צעהן יאהרע בעזייטיגען, יין עס דער קאנט אונד דיא רעגיערונג ווינשען: — יענן דעם זא אזט, זא דעמטען יין דיעס אים דיסקוסיאנ נכטס צו בעראטהען. יין מיסטען נאנען אין אללעס יא, אונדען אונד נאר דיעזע געדאנקען — דאס ארמעע-גנעזעטצ מיט יאהל יענען פערטהיידיגונג דער מאגיארישען בעראטהונג. אבער נכט איין 10. אונדערן איין 5 יאהרע — אונד צוואר מיט איינגעפפערבעסערונגען ענטגעגענגען; זא צום בייספיעל מיט בזיהער עדעל 20 יעהריגע מיליטער מאנן אויסרוסטען; נון אבער זונד נכט אין אללען גנעגענען דעם לאנדעס דיא יענען ליעבע שאן בים 30-טען לעבענס-יאהרע שטארבען, אונד אין אללען גנעגענען יאללעטען דיא יענען ליעבע עדסט בים 21-טען לעבענס-יאהרע צור אסמענטיריונג גנעלאנגען. — דאנן לאנגטע מאן איך בייי דיעזעס שטאנדע דער ארמעע שפאזיאר מער פאר יין. — עדליכע אדר יאהרען נאך דיא ארמעע-אבגען גאנטער, אלס זיא אין פאהרטען בעדעכנעט אונד פעסטגעזעטצט יאהרען, אים יאהרע 1876 אים אונדערבאלב מיליאנען, אים יאהרע 1877 אים דריא אונד אים יאהרע 1878 אים צוויא מיליאנען מעהר אינגעגעבען, אלס עס פריהער אים בנו שעטצט פעסטגעשטעללט יאהרען, נון האבען יין אין נאך דיא צוויא טרייטשען פראיינגען באסטען אונד דיא הערצעגאוינא צובע-

קאממען — אונד דיא ארמעע-אינגאבען זינד יין-דער פערמעהרט יאהרען!"

איך דיעזע רעדע ערייהערטע אינזער האנ-יער-מיניסטער סעגדע פאלגענדעס: „איך יין יאללען אין דעם בזיהעריגען ארמעע-גנעזעטצ אינגעגעבענע אין פערבעסערונגען פארגענומען, נון אבער איזט דיעזער פלאן נאך נכט פערטיג. ער יין יין אבער שאן אין איינען יאהרע אבגעבען דען הערען דעפוטירטען פארגעלעגט ווערדען, אונד הערר פילסקי יין יין אבערצייגען, דאס זיינע יין יעטצ אין אינזערעם פלאנע בעריקסיכטיגט יאהרען, יאס נון דען בזיהעריגען ארמעע-שטאנד בעטרעפפט, זא האט יא איך הערר פילסקי דיא נאטהווענדיגקייט דער בעבעראלטונג דער בזיהעריגען שטארקע דער ארמעע אנערקאנט, נור יין יעטצ ער דיא פערלענגערונג דעס ארמעע-גנעזעטצעס בלאס איין 5 יאהרע. דאס קאנן אבער נכט זיין, יין אינבעראלל דאס ארמעע-גנעזעטצ איין לענגערע צייט פעסטגעשטעללט ווערדען מוס. אין פרענקריך יין דאס ארמעע-גנעזעטצ זאגאר איין 20 יאהרע דויערס פעסטגעזעטצט.

איך אנטראג אינזער דעפוטירטען, דאס מאן דיא אנגאהל דער ארמעע פערמינדערע. אנטוואר-טעטע מיניסטער-פרעזידענט טיסא פאלגענדעס: „אינזערע איינערטיגע פאליטיק איזט יאהל איך ערהאלטונג דעס פרידענס געריכטעט; אבער נור איינע גוטע, שטארקע אונד יאהל-אינגערישטעטע ארמעע בעזעטצ דיא בעסטע גארانטיע פיר דיא ערהאלטונג דעס פרידענס. דייסשטאנד נכט מאן דיך נור מיט אינזער זאללען מאכטע נוס צו פערהאל-טען אונד יאגאר פרינציפיעל צו פערבינדען, יעלכע אבער איינע זאללען מאכטע, דיא אינזערע ארמעע האט, אבער איינע זאללען מאכטע, דיא אינדרע ארמעע נכט דורכיר פערשטעללט. יין נכט בעזיכטיגט, זא כריכט פערגעבליך דא, אונד ווייל נאכמאכטע אין דען בעזיכטיגטען אינזערע ארמעע נכט מעהר פערמינדערן, אינדעסען אבער מיט דאס ארמעע-גנעזעטצ נכט איין פאללע צעהן יאהرע פערלענגערט ווערדען, עס גענגען דיעזע איין פונט יאהרע. — מאן זאגט: יין מיסען דיעזעס ארמעע-גנעזעטצ איין יעטציגע צעהן יאהרע בעזייטיגען, יין עס דער קאנט אונד דיא רעגיערונג ווינשען: — יענן דעם זא אזט, זא דעמטען יין דיעס אים דיסקוסיאנ נכטס צו בעראטהען. יין מיסטען נאנען אין אללעס יא, אונדען אונד נאר דיעזע געדאנקען — דאס ארמעע-גנעזעטצ מיט יאהל יענען פערטהיידיגונג דער מאגיארישען בעראטהונג. אבער נכט איין 10. אונדערן איין 5 יאהרע — אונד צוואר מיט איינגעפפערבעסערונגען ענטגעגענגען; זא צום בייספיעל מיט בזיהער עדעל 20 יעהריגע מיליטער מאנן אויסרוסטען; נון אבער זונד נכט אין אללען גנעגענען דעם לאנדעס דיא יענען ליעבע שאן בים 30-טען לעבענס-יאהרע שטארבען, אונד אין אללען גנעגענען יאללעטען דיא יענען ליעבע עדסט בים 21-טען לעבענס-יאהרע צור אסמענטיריונג גנעלאנגען. — דאנן לאנגטע מאן איך בייי דיעזעס שטאנדע דער ארמעע שפאזיאר מער פאר יין. — עדליכע אדר יאהרען נאך דיא ארמעע-אבגען גאנטער, אלס זיא אין פאהרטען בעדעכנעט אונד פעסטגעזעטצט יאהרען, אים יאהרע 1876 אים אונדערבאלב מיליאנען, אים יאהרע 1877 אים דריא אונד אים יאהרע 1878 אים צוויא מיליאנען מעהר אינגעגעבען, אלס עס פריהער אים בנו שעטצט פעסטגעשטעללט יאהרען, נון האבען יין אין נאך דיא צוויא טרייטשען פראיינגען באסטען אונד דיא הערצעגאוינא צובע-

יודענ-דאס אין דייטשלאנד.

אישטיצי דארף זיך שעמען, ער גליבט ווייך-ליך, דאס ער איין פאאצילוכער מייסטער אין דער „יודענ-פרעסעפריא" זיא. ער בריכט יעדאך הויך-ליך נכט נאר זא שטאלץ צו זיין. דייטשלאנד האט נאך גאנץ אנדערע אונד יטהענדערע יודענ-פרעס-סער. פאר פורצעגס ערסט בראכטען יין דיא מיט-טהיילונג איבער דיא יודענ-פיינדליכען העטצערייען איינעס בערלינער דאס-פרעדיגערס, דער טראטין ווינער דארען שטעללונג זיך הערבייליעס, פאר איי-נער פערזאממלונג פאן ראהעס נעזינדעל אין לאנ-גען פארטאגען דיא יודען צו בעשמיטצען אונד צו מ א ר ר אין גאנצעס בוך הערייס-גנעגעבען, יעלכעס נכטס ענטהאלט אלס דיא יטהענדסטען איינפאללע אין שמפפערייען גנעגען דיא יודען דייטשלאנדס. דיע-זער טאללזונגע מעגט ואגט אין זייגעס בריעז אונ-טער אנדערס פאלגענדעס:

„דיא יודען קענגען נכטס אלס אידרען איינגע-נטען, ביא אדהנען נכטס איסער דעס איינגע-נטצצ נכטס ווייליגס. יעלבסט אידרע רעליגיאן נטצצען זיא צו אידרעס פארטהיילע איס. אלס מאן דיא יודען עמאנציפירט האט, בעגינג מאן איינגן טרייד-גען אידרטהס. מאן פאסטע דיא גאנצע יאכע פאס שטאנדפינקטע דער רעליגיאן איס. מאן זאגטע נעמליך, דאס דיא יודען דאך נכט „יענען אידרער רעליגיאן" פאן דען בריטגעליכען העכטען איס-גע-שלאס. גון בלייבען דריפען; זא קאס עס, דאס מאן איס זונגע דער „רעליגאנס-פייהייט" דיא יודען עמאנציפירטע, אונד דאך דייפטע דיא אנגעלעגענ-הייט נאר נכט פאס שטאנדפינקטע דער רעליגיאן בעראנדעלט ווערדען, זאנדערן פאס שטאנדפינקטע דער פאליטיק. מאן העטטע עס יייסטען זאללען, דאס יענן דיא יודען איינמאל עמאנציפירט זונד, זא גאנצן דייטשלאנד אין אידרע גנייאלט בעראממען ווערדען, דיא יודען דאטטען שאן פאר דער עמאנ-ציפאציא גראסען ריכטהס. יא ריכטהס איזט, דאס בעזיגרעט זיך איין דיא מאכט. קיין אידר-דען אלזא דיא יודען עמאנציפירט. אס דיא דאסטען שטפען דער גנאלט זיך ערראנגען, אס פארלאנגטע פרידען דיא יודישען דעפוטירטען דאס גאנצע יאהר. דעיע יאללען דיא אלטען אינדיגען אינדעס-ראסטען פערדרענגען. זא האבען דיא צישטענען אין אידרע גנייאלט. דייי-פיעטעל-שיילע דער צישטענס-שרייבער אין דייטשלאנד זונד יודען. דערפאלב פינדעט מאן זא יעלטען איינען צי-טענס-שרייבער. איך דעסטען יאהרע מאן עטיאס בייגן הענגטע. נייפט מאן איינען יודען אן, דא ער-העלטען יין אללע יודען יודישען צייטענס-שרייבער מיט איינעס לעבס. דאס מאן גליבט, דיא טראס-פעטען פאן עריכא (שפיריט יודה) צי הארען, פאר יעללען דיא פעפטען מיינען יעגער שאארס אינ-שרייבען מיססען. גאנען דייטשלאנד זיפצט אינטער דער מאכט דעזער צייטענען. האנדעלט עס זיך אים דיא אינטערעטע פאליטיק, זא עס בייספיעל אים ריסלאנד אידער דען אינגנס, דא לאממען יודען יודישען בריעטטער זאללך אונד מאכטע דיא יעלט פערריקט. מיט דער „יודענ-אנגעלעגענהייט" אין יענען שטאאטען, אלס „יענן מאן בייא עדעס קריעגע נכטס אנדערס צו טהון העטטע. אלס דיא לאיי דער אדעלען מעכטיגען יודען נאך צו פערבעסערן; אים פיסט ביסמארק אים אידרע 1868 דען קאמפף גנעגען דיא קאטהאליש רעליגיאן בעגאנגען, איך יין שטיטצטע ער זיך איך דיא יודען, איך דיא יודענען

אויך דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומערירען
אונד דיר פרענומעראנדאנס-פירמען
בעזיגנען מיט דעם נאמענס דיעס
עיפטען בלאטטס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ. 29,
(האלטן מאן אויך דיא פרענומעראנ-
ציאנסגעלדער צו יעדען בעלעביגען.

יודישע צייטונג.

אישטיצי דארף זיך שעמען, ער גליבט ווייך-ליך, דאס ער איין פאאצילוכער מייסטער אין דער „יודענ-פרעסעפריא" זיא. ער בריכט יעדאך הויך-ליך נכט נאר זא שטאלץ צו זיין. דייטשלאנד האט נאך גאנץ אנדערע אונד יטהענדערע יודענ-פרעס-סער. פאר פורצעגס ערסט בראכטען יין דיא מיט-טהיילונג איבער דיא יודענ-פיינדליכען העטצערייען איינעס בערלינער דאס-פרעדיגערס, דער טראטין ווינער דארען שטעללונג זיך הערבייליעס, פאר איי-נער פערזאממלונג פאן ראהעס נעזינדעל אין לאנ-גען פארטאגען דיא יודען צו בעשמיטצען אונד צו בעשמפפען. נון דאס אבער איין נעייסער הערר מ א ר ר אין גאנצעס בוך הערייס-גנעגעבען, יעלכעס נכטס ענטהאלט אלס דיא יטהענדסטען איינפאללע אין שמפפערייען גנעגען דיא יודען דייטשלאנדס. דיע-זער טאללזונגע מעגט ואגט אין זייגעס בריעז אונ-טער אנדערס פאלגענדעס:

„דיא יודען קענגען נכטס אלס אידרען איינגע-נטען, ביא אדהנען נכטס איסער דעס איינגע-נטצצ נכטס ווייליגס. יעלבסט אידרע רעליגיאן נטצצען זיא צו אידרעס פארטהיילע איס. אלס מאן דיא יודען עמאנציפירט האט, בעגינג מאן איינגן טרייד-גען אידרטהס. מאן פאסטע דיא גאנצע יאכע פאס שטאנדפינקטע דער רעליגיאן איס. מאן זאגטע נעמליך, דאס דיא יודען דאך נכט „יענען אידרער רעליגיאן" פאן דען בריטגעליכען העכטען איס-גע-שלאס. גון בלייבען דריפען; זא קאס עס, דאס מאן איס זונגע דער „רעליגאנס-פייהייט" דיא יודען עמאנציפירטע, אונד דאך דייפטע דיא אנגעלעגענ-הייט נאר נכט פאס שטאנדפינקטע דער רעליגיאן בעראנדעלט ווערדען, זאנדערן פאס שטאנדפינקטע דער פאליטיק. מאן העטטע עס יייסטען זאללען, דאס יענן דיא יודען איינמאל עמאנציפירט זונד, זא גאנצן דייטשלאנד אין אידרע גנייאלט בעראממען ווערדען, דיא יודען דאטטען שאן פאר דער עמאנ-ציפאציא גראסען ריכטהס. יא ריכטהס איזט, דאס בעזיגרעט זיך איין דיא מאכט. קיין אידר-דען אלזא דיא יודען עמאנציפירט. אס דיא דאסטען שטפען דער גנאלט זיך ערראנגען, אס פארלאנגטע פרידען דיא יודישען דעפוטירטען דאס גאנצע יאהר. דעיע יאללען דיא אלטען אינדיגען אינדעס-ראסטען פערדרענגען. זא האבען דיא צישטענען אין אידרע גנייאלט. דייי-פיעטעל-שיילע דער צישטענס-שרייבער אין דייטשלאנד זונד יודען. דערפאלב פינדעט מאן זא יעלטען איינען צי-טענס-שרייבער. איך דעסטען יאהרע מאן עטיאס בייגן הענגטע. נייפט מאן איינען יודען אן, דא ער-העלטען יין אללע יודען יודישען צייטענס-שרייבער מיט איינעס לעבס. דאס מאן גליבט, דיא טראס-פעטען פאן עריכא (שפיריט יודה) צי הארען, פאר יעללען דיא פעפטען מיינען יעגער שאארס אינ-שרייבען מיססען. גאנען דייטשלאנד זיפצט אינטער דער מאכט דעזער צייטענען. האנדעלט עס זיך אים דיא אינטערעטע פאליטיק, זא עס בייספיעל אים ריסלאנד אידער דען אינגנס, דא לאממען יודען יודישען בריעטטער זאללך אונד מאכטע דיא יעלט פערריקט. מיט דער „יודענ-אנגעלעגענהייט" אין יענען שטאאטען, אלס „יענן מאן בייא עדעס קריעגע נכטס אנדערס צו טהון העטטע. אלס דיא לאיי דער אדעלען מעכטיגען יודען נאך צו פערבעסערן; אים פיסט ביסמארק אים אידרע 1868 דען קאמפף גנעגען דיא קאטהאליש רעליגיאן בעגאנגען, איך יין שטיטצטע ער זיך איך דיא יודען, איך דיא יודענען

דיא ארמעע-אנגעלעגענהייט.

אין דער זיטצונג דעס אונגארישען ריישסטאגעס איזט נון דיא אנגעלעגענהייט צור בעראטהונג געקאממען. דאס מאן דאס בזיהעריגע ארמעע-געזעטצען, יעלכעס אים יאהרע 1868 איין עצען יאהרע פעסטגעזעטצט יאהרע, נון איין יעטציגע צעהן יאהרע, נעמליך בז צום יאהרע 1888, פערלענגערן זאלל. — דיא אומסטענד-לינקען יאללען איין פיר אללע מאל פאן גאר קיינער גנעמינאמען ארמעע האבען, דיא יעטציגע נור איינע זעלבסטשטענדיגע אונגארישע ארמעע, דיא מיט דער עסטערייכישען אין גאר קיינעס צוזאממענהאנג שטעהט. — דיא אומסטענד-רעכטען יעדער יאללען דאס נון אבגעלייענע ארמעע-געזעטצ נור איין יעטציגע פונט יאהרע פערלענגערן — אונד דיא פערלאנגען, דאס מאן צוגלייך איין פעלע פער בעסערונגען אין דעם בזיהעריגען מיליטער-געזעטצע פאנגעטהו.

דער עסטע רעדנער יאר איינסט פילסקי (פאן דען אומסטענד-רעכטען), ער זאגטע: „יאס דיעזע ארמעע-אנגעלעגענהייט בעטרעפפט, זא ערקלערע איך אין אים נאמען מיינער פארטיא גלייך אין פאראוס. דאס גאר אינזערע אנזיכט דער קרעפטע שטאנד דער ארמעע גנעגענערטיג נכט דעראבזעטצט ווערדען קאנן, יענן מאן דיא פאליטישען פערהעלטנישסע אין איינאאא גנעגא בעטראכטעט, זא פינדעט מאן לייכט, דאס יין איינע שטארקע ארמעע האבען מיססען, דיהר דיא בעזעטצונגס פאליטיק האבען יין אונס אין דען רישען אונד זיר-סלאוען נאר איין פיינע ווערדען, יעלכען גענאיבער יין נון יאללענרישטעט דאשטערען מיססען, יענן יין אין דען פרוהערען יאהרען, זא לאנגע נאך דיא צייטען פערהעלטער יאהרען, דיא ארמעע נכט פערמינדערט האבען, זא לאנגען יין יעטצט אין דען קריעגערישען אינזערע ארמעע נכט מעהר פערמינדערן, אינדעסען אבער מיט דאס ארמעע-גנעזעטצ נכט איין פאללע צעהן יאהרע פערלענגערט ווערדען, עס גענגען דיעזע איין פונט יאהרע. — מאן זאגט: יין מיסען דיעזעס ארמעע-גנעזעטצ איין יעטציגע צעהן יאהרע בעזייטיגען, יין עס דער קאנט אונד דיא רעגיערונג ווינשען: — יענן דעם זא אזט, זא דעמטען יין דיעס אים דיסקוסיאנ נכטס צו בעראטהען. יין מיסטען נאנען אין אללעס יא, אונדען אונד נאר דיעזע געדאנקען — דאס ארמעע-גנעזעטצ מיט יאהל יענען פערטהיידיגונג דער מאגיארישען בעראטהונג. אבער נכט איין 10. אונדערן איין 5 יאהרע — אונד צוואר מיט איינגעפפערבעסערונגען ענטגעגענגען; זא צום בייספיעל מיט בזיהער עדעל 20 יעהריגע מיליטער מאנן אויסרוסטען; נון אבער זונד נכט אין אללען גנעגענען דעם לאנדעס דיא יענען ליעבע שאן בים 30-טען לעבענס-יאהרע שטארבען, אונד אין אללען גנעגענען יאללעטען דיא יענען ליעבע עדסט בים 21-טען לעבענס-יאהרע צור אסמענטיריונג גנעלאנגען. — דאנן לאנגטע מאן איך בייי דיעזעס שטאנדע דער ארמעע שפאזיאר מער פאר יין. — עדליכע אדר יאהרען נאך דיא ארמעע-אבגען גאנטער, אלס זיא אין פאהרטען בעדעכנעט אונד פעסטגעזעטצט יאהרען, אים יאהרע 1876 אים אונדערבאלב מיליאנען, אים יאהרע 1877 אים דריא אונד אים יאהרע 1878 אים צוויא מיליאנען מעהר אינגעגעבען, אלס עס פריהער אים בנו שעטצט פעסטגעשטעללט יאהרען, נון האבען יין אין נאך דיא צוויא טרייטשען פראיינגען באסטען אונד דיא הערצעגאוינא צובע-

טע זיך נין אן דיא עסטערר״ב-אונגארישע רעגיע-רונג מיט דער ביטטע: ביא דען איבריגען גראָס-מעכטען אים אינטערעססע רומעניענס זיך פֿערווענ-דען צו וואָללען. מיט איינעם וואָרטע: אונזערע רע-גיערונג מאָגע ביא דען רעגיערונגען פֿאָן ענגלאנד, פֿראנקרייך אונד איטאליען דאהין ווירקען, דאס אייך דיעזע דיא רומענישע יודען-עמאנציפאציאָן „גוט-הייסענד" צור קענטניס נעהמען. דיא פֿראנצאָזישע רעגיערונג האט דענן אייך דעם צירעדען דער עס-טעררייכ-אונגארישען רעגיערונג בערייטס פֿאָלגע געלייסטעט אונד דיא ערקלערונג אבגעגעבען, דאס אייך זיא גיגמעהר מיט דער לאָזונג דער יודען-פֿראגע אין רומעניען ציפֿריעדען איזט!" (זאָ ווייט דאס ענג-לישע בלאטט. ווער איגדעס אלל' דיא פֿאָרגענגע בע-טרעפֿפֿס דער יודען-עמאנציפאציאָן אין רומעניען מיט איפֿמערקזאמקייט בעאָבאכטעטע, דער ווירד איי דער אביגען מיטטהיילונג גיכטס איפֿפֿאללאנדעס פֿינדען. עס איזט וואָהל זבעקאנגט, דאס ציפֿאלליג עבען אונזערע מאָנארכיע פֿיר דיא יודען-עמאנצי-פאציאָן אין רומעניען זיך גיע בעגייסטערט האט! קיינע גראָס-מאכט וואָללטע מיט רומעניען איינען האנדעלס-פֿערטראג אבשליעסען, בעפֿאָר דאָרט דיא יודען-עמאנציפאציאָן צור טהאטזאכע געוואָר-דען. עסטערר״ב-אונגארן ווינעדזייטס שלאָב מיט רומעניען יא איינען האנדעלס-פֿערטראג אב, אָהנע זיך אים דיא ארמען יודען צו קימטערן, קיינע גראָס-מאכט וואָללטע נאָך רומעניען איינען געזאנדטען אדער איינען קאָנזול שיקען, בעפֿאָר רומעניען בע-טרעפֿפֿס דער יודען-עמאנציפאציאָן זיינער פפֿליכט גענוגט האט. עסטערר״ב-אונגארן יעדאָך שיקטע איינען געזאנדטען נאָך ביקארעסט מיט דעם בע-מערקען, דאס יא עבען דיעזער געזאנדטע פֿיר דיא יודען-עמאנציפאציאָן פֿיעל ווירקען קאָננען ווירד! נאָגין זאָ פֿערהאָלט זיך דיא עסטערר״ב-אונגארישע רעגיערונג אייך יעטצט. ניכט בלאָס, דאס זיא זעלבסט מיט דער קימטערליכען יודען-עמאנציפאציאָן אין רו-מעניען ציפֿריעדען איזט, זיא טהאט נאָך ווייט מעהר, זיא פֿערווענדעט זיך ביא דען איבריגען גראָס-מעכ-טען דאפֿיר, דאס אייך דיעזע דיא רומעניען וועגען דער יודען-עמאנציפאציאָן ניכט ווייטער סעקירען מאָגען. אבער אלל' דיעס געשיעהט געוויס ניכט אים יודען-פֿיינדליכקייט. געוויס ניכט! — טהאטזאכע איזט עס, דאס מעהר אלס יעדע אנדערע גראָס-מאכט אין אייראָפא, עבען אונזערע מאָנארכיע אייף דען האנדעל מיט רומעניען שטארק אנגעוויעזען איזט. דיעזעס איזט דער גרונד. דאס זיא קיינע גע-לעגענהייט אינבעניטצט לאָסט, אים זיך דיא פֿריינד-שאפֿט רומעניענס צו זיכערן!)

* (אומזאָנסט זיך געטויפֿט.) איינע היעזיגע בלעטטער בריגגען פֿאָלגענדע מיט-טהיילונג: אין דער פֿילעקער געגענד וואָהנט איין פֿערהייראטעטער יידישער ארצט. אין דעמזעלבען אָרטע בעפֿינדעט זיך אייך איין גוטס-פעכטער. דער אים פֿרייסען אבשטאממט אונד איין שטרענגער

קאטהאָליק איזט. דיעזער גוטס-פעכטער האט אייך איינע יונגע טאָכטער. צווישען זיינעם יידישען הויז-ארצטע אונד זיינער טאָכטער ענטשפאנן זיך איין ליעבעס-פֿערהעלטניס, וועלכעס אייך דער יידישען פֿרויא דעם ארצטעס צו אָהרען געלאנג. פֿריילּיך, דער גוטס-פעכטער זעלבסט האטטע היעפֿאָן אייך דיא גערינגסטע אהנונג ניכט. איינעס טאגעס ערשיען דיא פֿרויא דעם ארצטעס ביים גוטס-פעכטער אונד מאכטע איינען היידען-שפעקטאקעל דאריבער, דאס איהר מאנן פֿאָן דער טאָכטער דעם הויזעס פֿער-פֿיהרט וואורדע. דער גוטס-פעכטער וואר זאָ ווייט-הענד, דאס ער נאטירליך דיא ארמע פֿרויא אים דעם הויזע שטיעס. דער יידישע ארצט גינג נין איינען שריטט ווייטער, ער שיעד זיך פֿאָן זיינער עהעליכען יידישען פֿרויא, אונד ליעס זיך טויפֿען, אים דיא טאָכטער דעם קאטהאָלישען גוטס - פעכטערס הייראטען צו קאָננען. פֿאָן דער קירכע בעגאב זיך דער ארצט פֿריידיגען הערצענס צים גוטס-פעכטער, אים פֿאָן איהם דיא האנד דער געליעבטען טאָכטער צו פֿערלאנגען. דער שטאָלצע גוטס-פעכטער וויעז יעדאָך דעם געטויפֿטען ארצטע דיא טהיר מיט דען וואָרטען: „יעטצט פאקען זיא זיך! איינעם יודען קאָננטע איך נאטירליך מיינע טאָכטער ניכט צים וויבע געבען. אללין איין יודע קאָננטע ביא מיר אימטערהין הויז-ארצט זיין. אנדערס יעדאָך האלטע איכ'ס מיט איינעם געטויפֿטען יודען; ווער זאָ כאראק-טערלאָז איזט, זיינען גלייבען וועגען „ווייבער-שפעקי-לאציאָנען" צו פֿערלאססען, דער פֿערדיענט עס וואָהל ניכט, דאס איך מיינע אונד מיינער פֿאמיליע געזונדהייט איהם אנפֿערטרויע!" — (זאָ האט דער געטויפֿטע ארצט ניכט בלאָס דיא טאָכטער דעם גוטס - פאכטערס ניכט בעקאָממען, זאָנדער אייך נאָך דיא איינטרעגליכע שטעללע אלס הויז-ארצט פֿערלאָרען!) —

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 19-טען נאָוועמבער 1879.

הערמאננשטאדט:	32	51	93	63	41
לעמבערג:	32	66	6	17	72
פראג:	30	32	82	84	49

געשעפֿטסבעריכט

ווייצען פער פֿריה-יאהר 15—15.17 גולד.
האפֿער פער פֿריה-יאהר 7.95 גולד.
קוקורוץ באנאטער פער מאי-יוני 1880, 8.90 — 9.05 גולד.

פעסטער שלאכטפֿיה-מארקט. ביא דעם אם 20-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכענ-מארקטע ווארדען 1989 שטיק גראָס- אונד 3108 קליין-פֿיה צו מארקטע געבראכט. היעפֿאָן ווארדען פֿערקויפֿט: 97 שטיק שטיערע, פער שטיק פֿאָן 90 — 146 גולדען — 561 אָכסען דאס פאאר פֿאָן 200 — 390 גולד. 927 קיהע, דאס פאאר פֿאָן 130—245 גולד. 240 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן 85—207 גולד. 182 שטיקביפֿפֿעל, דאס פאאר צו 155—230 גולד., 209 שטיק קעלבער, דאס שטיק פֿאָן 18 — 40 גולד. 2899 שטיק שאפֿע דאס פאאר 7 — 14 גולד.

פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסען-פֿלייש 48 — 52½ גולד.-
קוה-פֿלייש 46—50 גולד., קאלב-פֿלייש 80 — 110 גולד.-
ביפֿפֿעל-פֿלייש 41—45 גולד.—

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

כאָנכורז.

אין דער היעזיגען איזראעליטישען קילטוס-געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס חזן, דער צי-גלייך שוחט ובודק וקורא זיין מוס, מיט דעם יאהרעס-געהאלט פֿאָן 400 גולדען זאממט פֿרייער וואָהנונג האלבער שחיטה אונד נעבען עמאָלימענטען מיט 1טען יענער 1880 צו בעזעטצען. רעפֿלעקטירענדע, דיא איינען פראָבעפֿאָרטראג אבציהאלטען בערייט זינד, האבען איהרע אָפֿפֿערטע נעבסט אנגאבע איהרעס אלטערס אונד פֿאמיליענשטאנדעס, זאָ אייך צייגניססע פֿאָן אנערקאננטען אָרטהאָדאָקסען ראב-בינען לענגסטענס ביז ענדע נאָוועמבער ל׳ י׳ אן דען געפֿערטיגטען פֿאָרשטאנד פּאָרטאָ-פֿרייא איינצי-זענדען. צים פראָבע-פֿאָרטראג ווערדען גור דיא היעזי בעריפֿענען צוגעלאססען, אונד ווערדען דיא רייזעקאָסטען גור דעם אקצעפּטירטען פֿערגיטעט.

יאנאָשהאזא (איזענבורגער קאָמ.) 1879.

(2—2) דער פֿאָרשטאנד.

כאָנכורז.

אין דער איזראעליטישען אָרטהאָדאָקסען קיל-טוס-געמיינדע צו נאָדי-שוראָן איזט דיא שטעללע איינעס קאנטאָרס, דער צוגלייך שוחט ובודק וקורא זיין מוס, זאָ וויא אייך פֿאָן אנערקאננטען אָרטהאָ-דאָקסען ראבביגען מיט נאָטהיגען צייגניססען פֿער-זעהען, זאָפֿאָרט צו בעזעטצען. רעפֿלעקטירענדע האבען איהרע צייגניססע דיעסבעציגליך אן דען פֿאָרשטאנד איינציזענדען. געהאלט נאָך איבעראיינ-קאָממען. פֿרייע וואָהנונג נעבסט האלבער שחיטה. גור דעם אקצעפּטירענדען ווערדען דיא רייזעשפע-זען פֿערגיטעט.

נאָדי-שוראָני אים נאָוועמבער 1879.

(1—*) דער פֿאָרשטאנד.

וויכטיג פֿיר יעדער מאנן אין דער פראָווינץ.

דיא איסקינפֿטס-קאנצלייא
קארל לעדערער

אין בודאפעסט (שיפֿפֿסמאננגאססע נ״ 6) ערטהיילט שנעללסטענס אונד פֿערלעסליך איסקינפֿטע איבער פראָצעס-אנגעלעגענהייטען ביא דער קאָניגליכען טאפֿעל, קוריע, קאססאציאָנס-האָף, אלס אייך איבער זאָלבע אנגעלעגענהייטען, דיא ביא דען פֿערשיע-דענען מיניסטעריען צור איסטראגינג געלאנגען, בע-זאָרגט איפֿ'ס שנעללסטע איסלענדער פעססע, איבערנימט דיא אנפֿערטיגונג פֿאָן מאיעסטעטס- אונד ביטט-געזיכען אללער ארט.

☞ בריעפֿליכע אנפֿראגען ווערדען זאָפֿאָרט בעאנטוואָרטעט.

פֿרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פֿרוכטע		געוויכט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	נייער באנאטער	—	—.——.—
״	״	75	13.80—13.65
״	״	76	14.——13.90
״	״	77	14.20—13.10
״	״	78	14.35—14.25
״	״	79	—.——.—
״	״	80	—.——.—
״	תייס	74	—.——.—
״	״	75	—.——.—
״	״	76	14.——13.90
״	״	77	14.25—14.15
״	״	78	14.45—14.35
״	״	79	14.60—14.50
״	״	80	14.75—14.65
״	פעסטער באדען	74	—.——.—
״	״	75	—.——.—
״	״	76	13.85—13.65
״	״	77	14.——13.90
״	״	78	14.25—14.15
״	״	79	14.35—14.30
״	״	80	14.55—14.45
״	ווייסענבורגער	74	—.——.—
״	״	75	—.——.—
״	״	76	14.——13.90
״	״	77	14.25—14.15
״	״	78	14.45—14.35
״	״	79	14.60—14.50

פֿרוכטע	געוויכט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	10.——9.85
נערסטע מאלץ	62	10.50—8.60
נערסטע פֿוטטער	62	7.70—7.40
האפֿער	41	7.50—7.20
קוקורוץ באנאטער	—	7.85—7.80
אנדערער	73	7.75—7.70
הירזע	—	8.——7.75

צו אבשלוס (פער 100 קילאָגראמם)		
ווייצען	פער אקטאָבער	—.—
״	״	—.—
״	פֿריהיאהר	15.—
קוקורוץ	״	8.90
נערסטע	״	—.—
האפֿער	״	7.90
״	״	—.—
ראפס	״	—.—

באללען-מעהל (דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק)

נומער	פֿל׳	קר׳
0	25	—
1	24	20
2	23	40
3	22	60
4	22	—
5	21	—
6	20	—
7	19	—
8	18	40
8½	16	—
שפּיריטוס: אלטע פעסטהערע פרימעסע	37	—
״ נייע ״ ראפֿפֿינירטער	34	50

קורז-טאבעללע פֿאָם 20. נאָוועמבער.

געלד-קורזע

	פֿל׳	קר׳
זילבער-אגיא	100	—
דוקאטען	5	54
עסטערר״-אונגארישע 8 גולדען [illegible] שטיק (20 פראנקס)	9	31
נאפּאָלעאָנדאָר	9	31
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	57	70
20 מארקשטיק	11	49
פאפּיער-רובל	1	23

לאָזע

	פֿל׳	קר׳
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	122	—
1860-ער ״ גאנצע	127	50
רעטטא ״ פֿינפֿטעל	130	75
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	163	50
רעטטא ״ 50 ״	163	50
[illegible]	29	—
טירקען-לאָזע	18	—
קרעדיט-לאָזע	171	75
קלאריי-לאָזע צו 40 גולדען	37	75
[illegible]-לאָזע	104	25
אינסברוקער לאָזע	24	75
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	16	50
קראקויער לאָזע ״ 20 ״	19	25
אָפֿנער לאָזע ״ 40 ״	28	75
פאלפֿי לאָזע ״ 40 ״	37	75
רודאָלף-לאָזע ״ 10 ״	17	75
סאלם-לאָזע ״ 40 ״	45	40
וואלדשטיינער לאָזע ״ 20 ״	21	75
סט.-גענאָיס לאָזע ״ 40 ״	41	—

לאָזע	פֿל׳	קר׳
[illegible] לאָזע צו 20 גולדען	25	25
פעסטער לאָזע ״ 100 ״	119	—
רעטטא ״ 50 ״	61	—
וואלדשטיין-לאָזע ״ 20 ״	31	—
ווינדישגרעטצער ״ 20 ״	39	25
אונגארישע פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	106	—
רעטטא צו 50 גולדען	105	50
ווינער לאָזע	115	50

ווערטה-פאפּיערע

	פֿל׳	קר׳
אונגארישע גאָלד-רענטע	94	70
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	87	50
טעמעשוואר-באנאטער	86	25
זיבענבירגישע	84	—
גאליציש	94	50
בוקאָווינער	91	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	113	10
[illegible]-אבלעזונגס-אָבליגאציאָנען	88	—
פפֿאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	101	50
דער אונגארישען היפּאָטהעקען-באנק צו 5 פערצענט	90	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פערצענט	95	—
רעטטא צו 6 פערצענט	100	—
דער פעסטער קאָממערציאל-באנק	101	75
דער [illegible]	78	80
דער [illegible]	129	50

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1879. Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

טאגע אָדער אים איינע טאגע פריהער אלס דיא יודען-פרייא איינעם קנאבען ענטבינדען, אונד פאללס דיא יודען-פרייא ווידער איין מעדכען געבערען זאללטע, זאָ זאללען דיא קינדער, אָהנע דאס עס יעמאנד מערקט, פערטוישט ווערדען. דער נייגעבארענע קנאבע זאלל צור יודין אונד דאס נייגעבארענע מעדכען צור כריסטין געבראכט ווערדען. צופעלליגער ווייזע זינד דיא יודין אונד דיא כריסטין אין איינער אונד דערזעלבען שטונדע ענטבונדען, דיא כריסטין פאָן איינעם קנאבען, דיא יודין פאָן איינעם מעדכען — אונד שנעלל ווארדע דער טויש בעווערקשטעלליגט. — נאטירליך געגען איינע גראָסע געלד-סוממע, וועלכע דיא יודין דער כריסטין צאהלען מוסטע. — דער קנאבע ווארדע בעשניטטען אונד יודיש ערצאָגען, אונד דער יודישע מאנן, דער קיינען בעטרוג אונד קיינע פערטוישונג אהנטע, האטטע מיט זיינעם „זיסען קדיש" גראָסע פריידען. מיט דער צייט אבער שטארבען אללע קינדער דער כריסטען-פרייא אונד נור דאס מעדכען, וועלכעס זיא פאָן דער יודין בעקאָממען, איזט אם לעבען געבליעבען. דיא כריסטין בעטראכטעטע נון דען טאָד אלל איהרער קינדער אלס איינע גאָטטעס-שטראָפע, וייל זיא איהרען זאָהן דעם יודענטהום איבערליעפערטע — אונד זיא ענטדעקטע איהרעם כריסטליכען מאננע דאס גאנצע געהיימניס. נון גינגען זיא ביידע צו דער יודין אונד פערלאנגטען איהרען בערייטס 14 יאהרע אלט געוואָרדענען זאָהן צוריק. זיא וואורדען אבער פאָן דען יודישען עלטערן הינויסגעוואָרפען. דא מוסטען זיך נון דיא כריסטליכען עלטערן אן דאס קרייז-געריכט ווענדען — אונד דיעזעס זוכט איינען זאָלכען חכם, וויא שלמה המלך, דער אין דיעזעם זאנדערבארען פראָצעססע ענטשיידען זאלל.

(דער רוסישע קאיזער איזט משוגע.) וועגען דיעזעם אויסריפעס פאנד דיעזער טאגע אין וויען איינע געריכטס-פערהאנדלונג שטאטט. מאן גלייבע אינדעס ניכט, דאס עס זיך היעבייא אום איינען „מאַיעסטעטס-בעליידיגונגס-פראָצעס" האנדעלטע, וייל יעמאנד דען רוסישען קאיזער אלס וואהנזיננינג בעצייכנעטע. ניין, דער פראָצעס דרעהטע זיך אום עטוואס גאנץ אנדערעס, נעמליך אום בעדייטענדע געלד-פערליסטע איינער וויענער בארזע. דער פאלל איזט נעמליך פאָלגענדער: אם 1-טען אָקטאָבער וואללטע דער בארזען-אגענט איזאק מינין אים אויפטראגע איינעס פראנקפורטער באנקהויזעס אום איינען בעדייטענדען בעטראג רוסישע שטאאטס-פאפיערע קויפען. עס לאג איהם נאטירליך פיעל דאראן, דיעזע פאפיערע מעגליכסט ביליג צו ערהאלטען. אין זאָלכען פעללען שיעען דיא בארזען-אגענטען געוויס קיין מיטטעל, אום יענע פאפיערע, דיא זיא עבען קויפען וואָללען, אים קורזע זינקען צו לאססען. דער איינע שפרענגט אויס, ער האבע איינע דעפעשע ערהאלטען, דאס אין קריעג אים אויסברעכען בעגריפפען זייא. דער צווייטע טהיילט מיט, דאס אין דיעזעם אָדער יענעם וועלטטהיילע אין פאָלגע דער שלעכטען ערנטע איינע געוואלטיגע רעוואָלוציאָן אויסגעבראָכען זייא. — אללע דיעזע פאלשען נאכריכטען זינד געאייגנעט, דען קורז דער שטאאטס-פאפיערע הערונטערצודריקען, דא אין זאָלכען צייטען ניעמאנד זיין באאר-געלד פיר שטאאטס-פאפיערע גערנע הערגיבט. נון דורפטע אבער איזאק מינין איינע זאָלך אללגעמיינע פאלשע נאכריכט, וואָדורך אללע פאפיערע אים קורזע זינקען, ניכט אויסשפרענגען. ער האטטע נעמליך פאָן דעם פראנקפורטער באנקהויז איינען דאָפפעלטען אויפטראג: ערסטענס וויענער קרעדיט-אקציען צו פערקויפען; צווייטענס רוסישע פאפיערע צו קויפען. עס מוסטע דעסוועגען דאהין געשטרעבט ווערדען, איינע זאָלכע נאכריכט צו פערברייטען, וועלכע נור דיא רוסישען פאפיערע אים קורזע דריקען זאלל, אָהנע אבער אויך אנדערע פאפיערע אים קורזע זינקען צו לאססען. דער וויטציגע איזאק מינין וואוסטע זיך אלזאָגלייך צו העלפען. ער ערשיען נעמליך אויף דער בארזע אונד צייגטע איינע פאלשע פעטערסבורגער דעפעשע פאָר, דיא בלאָס דיא וועניגען וואָרטע ענטהיעלט: „דער רוסישע קאיזער איזט היינטע נאכטס וואהנזיננינג געוואָרדען. דער וויענער אירען-ארצט דר' לידערסדארף איזט זאָעבען טעלעגראפיש היערהער בערופען וואָרדען." דיעזער לעטצטע זאטץ שלוג אויף דער בארזע וויא איינע באָמבע איין. ווירדע דיא דעפעשע נור געלויטעט האבען, דאס דער רוסישע קאיזער וואהנזיננינג געוואָרדען, דא ווירדע מאן עס באלד הערויסגעפונדען האבען, דאס דיעזע דעפעשע נור פאָן איינעם ליגנהאפטען בארזען-אגענטען העררירהרע. אללין דער זאטץ, דאס אויך דער בעקאנטע וויענער אירען-ארצט דר' לידערסדארף בערייטס נאך פעטערסבורג בערופען ווארדע, דאס ליעס דאך דיא נאכריכט אלס וואהרשיינליך ערשיינען. בעקאנטליך ווארדע יא דר' לידערסדארף פאָר עטווא צוויי יאהרען אויך נאך קאָנסטאנטינאָפעל צו דעם וואהנזיננינג געוואָרדענען סולטאן בערופען. אב דער אונגליקליכע סולטאן ווירקליך וואהנזיננינג וואר אָדער ניכט, דאס וויים מאן אויך יעטצט ניכט. געוויס איזט נור זאָ פיעל, דאס ער זייט יענער צייט אין זיינעם פאלאסטע איינגעשפערט איזט אונד אויפס שטרענגסטע בעוואכט ווירד. געוויס איזט עס פערנער, דאס דער אונגליקליכע זייט יענער צייט קיינען אנדערן וואהנזינן צייגט, אלס דאס שטרעבען, נאך איינמאל דען שוואנקענדען טירקישען טהראָן צו בעשטייגען; דיעס מוס אללערדינגס אלס איין גראד פאָן וואהנזינן בעצייכנעט ווערדען. דאָך דער וואהנזיננינגע סולטאן האט זיינער צייט ניעמאנדעם געשאדעט. דיא טירקען-לאָזע האבען יא גאר ניכט טיעפער זינקען קאָננען, אלס זיא שאָן דאמאלס געזונקען וואַרען. אנדערס יעדאָך וואר דיא ווירקונג דער נאכריכט, דאס דער רוסישע קאיזער פלאָטצליך וואהנזיננינג געוואָרדען. דיא רוסישען שטאאטס-פאפיערע זאנקען זאָ טיעף, דאס אללע בארזיאנער, דיא דאמאלס רוסישע פאפיערע האטטען, פאָרמליך דיא קאָפפע פערלאָרען. דא זיא דיעזע שטאאטס-פאפיערע אום דיא העלפטע איהרעס פריהערען קורז-פרייזעס הינגאבען, זאָ געלאנג עס דעם איזאק מינין, פיר זיין פראנקפורטער באנק-הויז איינע זעהר גראָסע סוממע רוסישער שטאאטס-פאפיערע אום איינען זעהר נידערען פרייז צו קויפען. דער גאנצע שווינדעל דויערטע אבער האָכסטענס איינע שטונדע. מאן טעלעגראפירטע נאטירליך נאך פעטערסבורג אונד דיא אנטוואָרט לויטעטע: „דער קאיזער איזט גאנץ געזונד; וואהנזיננינג איזט האָכסטענס דיא וויענער בארזע, דיא זיך פיעללייכט פאָן איינעם אגענטען בעשווינדעלן ליעס!" נון פיעלען דיא ערביטטערטען בארזיאנער איבער איזאק מינין הער, פריגעלטען איהן בלוייא אונד גרין אונד ריסען איהם דיא קליידער פאָם לייב, זאָ דאס דער מאנן אָהנע הוט אונד אָהנע ראָק פאָן דער בארזע אין זיינע וואָהנונג זיך פליכטען מוסטע. דאמיט וואר דער שקאנדאל יעדאָך נאָך ניכט צו ענדע. דיא בארזיאנער קלאגטען נעמליך דען מאנן וועגען דעם שאַדענס, דען זיא דורך זיינע ליגנהאפטע דעפעשע ערליטטען האבען, וועהרענד אויך מינין איינע קלאגע אנשטרענגטע וועגען דער ערהאלטענען שלעגע אונד וייל מאן איהם דיא קליידער פאָם לייבע ריס. דאס געריכט פערורטהיילטע איזאק מינין בלאָס צו איינער שטראפע פאָן 10 גולדען אָדער 48 שטונדען ארעסט. קאָמיש וואר בייא דער פערהאנדלונג בלאָס פאָלגענדער פאלל: דער ריכטער זאגטע נעמליך צו מינין: „וויא איזט איהנען איינגעפאללען, דאס דער רוסישע קאיזער וואהנזיננינג געוואָרדען? האט ער עטווא דען יודען דיא בירגערליכען רעכטע אונד דיא פרייהייט געגעבען?" — מינין עררווידערטע היערויף: „ניין, העררר ריכטער. זאָ וואהנזיננינג איזט דער רוסישע קאיזער ניכט. וועגן עס בייא איהם שאָן זאָ וויים האלטען ווירדע, דא קאָננטע זעלבסט דר' לידערסדארף געגען איינען זאָלכען ‚שגעון' ניכטס מעהר העלפען!" — היערויף זאגטע דער ריכטער: „גוט, גוט; זאָ זאללען זיא צוויא טאגע זיטצען, דאמיט זיא אין אנדערעסמאל ניכט דיא גאנצע וויענער בארזע וואהנזיננינג מאכען!" —

(דיא פרייען-ווירטהשאפט דעס סולטאנס.) אים קאָנסטאנטינאָפעל

פאָן זיינעם פאטער הארטע, אנצוהארען — אונד ער האָרטע, וויא זיך דער ראבבינער אין זיינע בריסט אונד געגען זיין הערץ געשלאגען — אונד דאס יודען-בעקענטניס הערויסטע — אונד דאבייא בעקאנטע ער אויך נאָך לויט זיינע זינדע, דאס ער זיין איינען וייב צו איינער דער גראָסטען זינדען פערלייטעטע. —

פרומקין שטוינטע. — ער היעלט זא דיעזען געפאנגענען, וועלכער זיך פיר איינען פאלנישען ראבבינער אים באָרקאָוו אויסגעגעבען, פיר זעהר פראָמם, דא ער אים קערקער נאָך דעם שטרענגען יודישען געזעצע לעבטע — אונד נון האָרטע ער אים דעם איינענען מונדע דעס געפאנגענען, וועלכע זינדע ער בעגאנגען.

דיעזער „ראבבינער" וואר ניכט אלס אויסגעשפראָכענער ניהיליסט פערהאפטעט — זאנדערן זיינע פערהאפטונג געשאה דאהער, וייל ער איינען זאנדערבארען פאליטישען פלאן אויסארבייטעטע, נאָך וועלכעם רוסלאנד בעססער רעגיערט ווערדען קאָננטע. ער ווינשטע דיא אבשאפפונג דער רוסישען קאיזער-פאמיליע ראָמאנאָוו, דיא אומוואנדלונג רוסלאנדס אין איינע רעפובליק אונטער דער פרעזידענטשאפט איינעס מאננעס אויס דער פאמיליע נאפאָלעאָנס. — זא קוריאָז דיעזער פלאן אויך וואר, זאָ פאנד ער דאָך איינינע אנהענגער, ביז ענדליך דער פלאן פערראטהען אונד דער ראבבינער פערהאפטעט ווארדע.

פרומקין ווארטעטע נון, ביז דער געפאנגענע מיט זיינעם געבעטע פערטיג וואר —, וואָראויף ער דאנן צו איהם איינגעטרעטען איזט. דער ראבבינער ערשראק בעים אנבליקע דיעזעס פרומקין, פאָן וועלכעם ער ביז יעטצט פיעל אויסצושטעהן האטטע; אבער באלד בענאהם איהם פרומקין דען שרעקען, אינדעם ער איהם אָפפען אונד פאללער ריין זיינע בעזאָרגניססע געשטאנד ביז אויף דיא לעטצטע איינבעקאננטע. אלס נון דער ראבבינער דיעזע לעטצטע באזע טהאט דעם פרומקין האָרטע, שלוג ער זיך וויא איין וואהנזיננינגער אינס הערץ — אונד ריעף: „טראָסטען זיא זיך! איהר פערברעכען איזט ניכטס געגען דאס מיינינע! זיא האָבען אין אונגליקליכעס מעדכען צו איינער ‚זונה' געמאכט, וואָפאָן זיא עס ווידער בעפרייען קאָננען, וועגן זיא דען מאנן אויספינדען; איך אבער האבע מיין איינענעס וויב, אָהנע מיך פאָן איהר צו שיידען, איינעם אנדערן מאנן הייראטהען לאססען —, אינדעם איך איהר איינען פאלשען גט-בריעף איבער מיך צוקאָממען ליעס. — איך קאנן לייכטער מיינען פעהלער ניכט מעהר גוט מאכען, דא שאָן מיין וויב אונד איהר אנדערער מאנן טאָדט זינד!"

פרומקין קאָננטע דען ראבבינער ניכט פערשטעהען, ער היעלט איהן פיר פערווירט. — נון פראגטע ער איהן, אָב ער איינענער איינען יונגען מאנן, נאמענס דאניאל, אלס פריינד, אלס אנפערוואנדטען אָדער בעקאננטען האט, דער צו זיינער בעפרייאונג עטוואס אונטערנאָממען העטטע —; אבער דער ראבבינער וואר איהם נאכדענקענד אינס געזיכט אונד זאגטע: „איינען דעראַרטיגען יונגען מאנן, דער צו מיינער בעפרייאונג עטוואס אונטערנעהמען וואללטע, קעננע איך גאר ניכט. — איך האטטע איינען בעקאננטען, דער מיר זאָ נאָר נאהע פערוואנדט איזט —, אבער דער איזט ניכט מעהר יונג. איך האבע נור איינע איינציגע טאָכטער אויף דער וועלט; אבער דיעזע איזט פיעללייכט אויך ניכט מיין."

פרומקין פערשטאנד נאָך אימער ניכט, וואס דער ראבבינער מיט דיעזען געשפרעכען מיינטע, דא אבער דיעס ניכט צו זיינער זאכע געהאָרטע, אינטערעססירטע איהן דאס פאָרלויפיג ניכט. ער דאכטע זיך, ער האבע צו דיעזעם אויך שפעטער צייט; פיר יעטצט אבער וואללטע ער דיעזען דאניאל אויספינדיג מאכען אונד ער ערינערטע דאהער נאָכמאלס אן דען ראבבינער זיינע פראגע: „ווער דאָך זיינע פערוואנדטען זינד." —

„איך האבע איהנען שאָן געזאגט (עררווידערטע דער ראבבינער), דאס איך אויסער דען יונגען לייטען קיינע פערוואנדטען האבע. מיין איינציגער, נאָך לעבענדער פערוואנדטער איזט איין געוויססער ר' תנחום אויס סינאָוו, מיט דעם איך נאָך פאָן באָרקאָוו אויס אין בריעף-וועכסעל שטאנד."

„אונגליקליכער! (ריעף פרומקין) איך דיעזער ר' תנחום איזט בערייטס איינגעפאנגען אונד צוואר וועגען דער שריפטען, דיא מאן פאָן איהנען בייא איהם פאָרגעפונדען, זא, אלס פערפאססער דיעזער רעפובליקאנישען שריפטען, וועלכע היער אין גראָדנאָ — אונד דער אונשולדיגע ר' תנחום מוסטע נאר נאָך סיביריען וואנדערן —, וייל עס דער סטאאטס אייוואניטש זאָ האבען וואללטע! — אבער בייא מיינעם נאמען, דען איך ביז יעטצט פערלאססען, שווער איך עס, דאס דיעזער סטאאטס נאָך אים לויפע דיעזער אבענד טאגע נאָך סיביריען וואנדערן ווירד. דער הויפט-אנפיהרער דער ניהיליסטען איזט איינגעטליך ער, דורך איין וואָרט פאָן מיר, איזט ער פערלאָרען — אונד איהר יודען מיססעט פאָן דיעזער לאנד-פלאגע בעפרייט ווערדען!"

פרומקין וואללטע ניכט לאנגע היער צובריינגען, ער אילטע נאָך הויזע, אום דיא אנגעלעגענהייט מיט ריוועלע צו אָרדנען; דאס וויישעריע וואללטע ער דאנן אונטערנעהמען.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

עלד-מעננער, די גערנע ידען קאמפף געגען די קאטהאלישע רעליגיאן אים קרעפטיגסטע אונטערשטיטצטען; הערוים ערזיעהט מאן, דאס די יידען-עמאנציפאציאן איין אונגליק פיר דייטשלאנד וואר. ווילל זיך דייטשלאנד פאר דעם פאלליגען אונטערגאנגע רעטטען, זא מוס עס זיינען אירטהום איינזעהען אונד די יידען-עמאנציפאציאן ווידער אבשאפפען!" —

אין אביגען צייטען האבען וויר די יידען-פיינדליכען העטצערייען דעם ערוועהנטען ביבעם קורץ צוזאממענגעפאסט. דאס עס אייך אין דייטשלאנד וויטהענדע יידען-פיינדע גיבט, ווירד וואהל ניעמאנדען בעפרעמדען. טרויריג איזט עס בלאס, דאס זאלכע יידען-פיינדע אין דעם געבילדעטען דייטשלאנד ניכט אויסגעלאכט, זאנדערן ליידער נאך פיעלזייטיג אונטערשטיטצט ווערדען. זא האט איין פעראיין דירעקט איין איינעם בלאטט געגרינדעט אונד הערען מארר צום רעדאקטער ערנאננט, דאמיט דיעזער זיינע יידען-העטצערייען דעסטא מוטהיגער פארטזעטצען קאננע. אום זא אינטערעססאנטער איזט דאהער איינע קריטיק, וועלכע איין פראנצאזישער געלעהרטער, הערר ב א ר ד א ה, געגען דיעזעם יידען-פרעססערישע בוך געשריעבען האט אונד די אין איינעם פאריזער בלאטטע ערשיענען איזט. הערר באַרדאה זאגט אין זיינער קריטיק אונטער אנדערעם פאלגענדעם:

„הערר מארר מאכט זיינע איגענע דייטשע נאציאן לעכערליך, ווען ער בעהויפטעט, דאס זיא פאן דען יידען בעהערשט אונד אין פאלגע דער יידען-עמאנציפאציאן אייך אונפעהלבאר צו גרונדע געהען ווירד. אין דייטשלאנד גיבט עס האכסטענס 800000 יידען, אונד דיעזע זאללטען עטווא גאנץ דייטשלאנד אין איהרער געוואלט האבען; דאנן מיסטען יא די פיעלען מיללאנען דייטשען אים ליטער-רוסט-קאמפפען בעשטעהען, ווענן זיא זיך פאן איינער געריגנען אנצאהל יידען אהנע ווייטערעס אונטעריאבען ליעסען; דאס גאנצע איזט דאהער איינע גראבע ל י ג ע, די נור פאן באזוילליגען יידען-פיינדען פערבריטעט ווירד. פראנקרייך וואר דער ערסטע שטאאט אין איראפא, וועלכער די בירגערליכע אונד פאליטישע גלייכהייט דער יידען אויסגעשפראכען האט. ווארים אונטערדריקטען אלזא די יידען פראנקרייך ניכט די פראנצאזען? ווייל די יידען דען פראנצאזישען שטאאט אלס איין ווירקליכעם פאטערלאנד אנערקעננען, אין וועלכעם פאן איינעם יידענהאססע ניכטס צו מערקען איזט. ווארים זאללטען אבער די יידען אייך דייטשלאנד אלס איהר פאטערלאנד בעטראכטען, וואו מאן איהנען נאך אימטער אייף יעדען שריטט אונד טריטט בעליידיגונגען אונד שימפפעריען אינס געזיכט שלייעדערט: די דייטשען וואַרען אימטער פיינדע דער יידען. זעלבסט צור צייט פרידריך דעם גראסען, דער דאך דער אייפגעקלערטעסטע דייטשע מאנארך וואר, זייפצטען די יידען אונטער הארטעם דרוקע. דער גראסע יידישע פילאזאף מענדעלסזאהן וואורדע פאן דער „געלעהרטען-געזעללשאפט" אין בערלין צום מיטגליעדע ערנאננט. דאך פרידריך דער גראסע שטריך דעססען נאמען אויס דעם פערצייכניססע דער מיטגליעדער דער „געלעהרטען-געזעללשאפט" אונד וואללטע דעססען ערנעננונג ניכט בעשטעטיגען. אלזא זעלבסט אין דיעזעם האכסט אייפגעקלערטען דייטשען מאנארכען שטעקטע זא פיעל „יידען-האס", דאס ער איינען יידען אלס מיטגליעד דער „געלעהרטען-געזעללשאפט" ניכט דולדען וואללטע! וואהרליך! ניכט אומזאנסט שפריכט מאן הייפיג פאן דען „דייטשען פיליסטערן": די דייטשען שיינען ווירקליך פאן דען „פיליסטערן" (פלשתים) אבצושטאממען. זייט דער צייט, וואו דער יידישע העלד סאמסאן (שמשון הגבור) די פיליסטער מיט איינעם עזעלס-קיננבאקען (לחי החמור) געשלאגען האט, הערשט עבען אונטער דען פיליסטערן איין אונאיסלאשליכער אונד אונפערזאהנליכער יידען-האס. איבער דיעס זינד די דייטשען פאן זעהר בעשרענקטעם גייסטע. זיא זינד דאהער דען יידען נייריש, וועלכע אונטער זיך פיעלע גייסטרייכע אונד קליגע מעננער האבען; ווענן די דייטשען די יידען בעשימפפען, זא בעווייזען זיא היערדורך נור איהרען נעררישען נייד. זייט דעם יאהרע 1791 זינד די יידען אין פראנקרייך עמאנציפירט. זיא נעהמען אכטבארע שטעללונגען איין, אבער זיא האַבען זיך ניכט „צו הערערן דעם רייכעס" אייפווערפען קאננען, וויל עבען די פראנצאזען ניכט זא בעשרענקט זינד אלס די דייטשען; מאגען דאהער די דייטשען אייפהארען מיט דען יידען-שימפפערייען, דא זיא היערדורך נור זיך זעלבסט, אלס בעשרענקטע אונד נייד-זיכטיגע מענשען בעשימפפען!"

דאס זינד ווארטע, די דעם פראנצאזישען געלעהרטען געוויס צור עהרע גערייכען. עס איזט אין דער טהאט ריכטיג, דאס דער יידען-האס נור דארט הערשט, וואָ בעשרענקטהייט אונד אונבילדונג צו פינדען זינד, ווי אין רומעניען, רוסלאנד אונד דערגלייכען ראהען שטאאטען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (א י נ ז ע ר ק ר א נ פ ר י נ ץ א י ן מ י נ ק א ט ש.) קראנפרינץ רודאלף ווילט געגענווערטיג אין דער נעהע פאן מינקאטש, אייף דעם גוטע דעם גראפען שאנבארן, אום אין דען דארטיגען וועלדערן צו יאגען. אם 20. נאוועמבער, אום האלב 8 איהר פריה, מאכטע זיך דער קראנפרינץ אין בעגלייטונג דער גראפען שאנבארן אונד ווילטשעק אייף די בערען-יאגד. ביי דיעזער יאגד וואַרען 40 וואלד-היטער אונד 80 טרייבער אין פערווענדונג. מאן טראף באלד אייף איינען אלטען בערען מיט צוויי יונגען. דער אלטע בער וואורדע פאם קראנפרינצען מיט איינעם וואהלגעציעלטען שיסע ניעדערגעשאססען. אייך איינעם דער יונגען ערלעגטע דער קראנפרינץ, דאס צווייטע יונגע ענטוויכטע. דער קראנפרינץ שריעב זאפארט איינען בעריכט אן דען קאניג איבער דען גינסטיגען יאגד-טאג. אלס דער קראנפרינץ פאן דער יאגד צוריקקאם, וואורדע ער פאן דען מינקאטשער איינוואהנערן מיט גראסטער בעגייסטערונג בעגריסט.

* (א י נ ע א י נ ט ע ר ע ס ס א נ ט ע ב ע ר ע כ נ ו נ ג.) נאך דער ניעסטען וויססענשאפטליכען בערעכנונג וואהנען אייף דער גאנצען ערדע 1421 מיללאנען מענשען. יעהרליך שטערבען 35,693,350, זא דאס אייף יעדען טאג 97,790 טאדעספאללע אויסקאממען. דאגעגען ווערדען טעגליך 104,800 מענשען געבארען, אין יעדער מינוטע קאממען אלזא 70 קינדער צור וועלט.

* (ו ו א א י ז ט ש ל מ ה ה מ ל ך?) די היעזיגען צייטונגען מעלדען פאן איינעם אייגענטהימליכען אונד זאנדערבארען פראצעס, דער יעטצט ביים קרייז-געריכטע אין פעטראקאי (אין ריסיש-פאלען) געפיהרט ווירד. פאר דעם געריכטע שטעהען צוויי פרויען, איינע יידישע אונד איינע כריסטליכע — אונד צוויי קינדער, איין קנאבע אונד איין מעדכען. די יידישע פרוי זאגט, דער קנאבע געהארע איהר אונד דאס מעדכען געהארע דער כריסטען-פרוי — אונד דיעזע כריסטען-פרוי זאגט ווידער, דער קנאבע געהארע איהר אונד דאס מעדכען געהארע דער יידען-פרוי. דער אדוואקאט דער כריסטען-פרוי ערצעהלט נעמליך דען זאכפערהאלט אייף פאלגענדע ווייזע: אין רייכער יידישער ווירטהס-הייזער אין לאנדע האטטע לענגערע צייט פאן זיינער פרוי קיינען זאהן, דאפיר אבער מעהרערע טאכטער. עס טהאט איהם זעהר וועהע, דאס ער קיינען זאהן, קיינען „קדיש" בעקאממט, אונד איינעם טאגעס שוואור ער פאר זיינער פרוי, דאס ווענן זיא דאס נעכסטע מאל ווידער איין מעדכען האבען ווירד, זא ווערדע ער זיך פאן איהר זאפארט שיידען. די פערכטזאמע אונד אבגעשרעקטע פרוי דאכטע נון לאנגע איבער איהרע לאגע נאך, ביז זיא אייף פאלגענדען איינפאלל געקאממען: זיא בעגאב זיך צו איינער כריסטליכען נאכבארין, וועלכע עבענזא ווייא זיא אים זעכסטען מאנאטע דער שוואנגערשאפט וואר, אונד מאכטע מיט דערזעלבען אב, דאס ווענן דיעזע אם זעלבען

פאַלליעטאָן.

די יודען אין רוסלאנד.

(33-טע פארטזעטצונג.)

פרומקין בעגאב זיך פאם באהנ-האפע אין דאס שטאאטס-געפענגניס, וועלכעס ער אלס אינשפעקטאר יעדען אבענדס אינשפיצירען (בעזיכטיגען) מוסטע. ער בעגאב זיך אין די צעללע, אין וועלכער דער נון אבגערייזטע יונגע מאנן זייט לופע דעס טאגעס מיט איינעם אנדערן איינגעשפעררט וואר— אונד דיעזער אנדערע זאגטע אוים, דאס דער יונגע מאנן אין דיעזעם שטאאטס-געפענגניססע איינען אנפערוואנדטען האבען מיססע, צו דעססען בעפרייאונג ער עבען הערגעקאממען וואר, דער יונגע מאנן וואורדע יא עבען אין דעם אויגענבליקע בעשייטען אונד איינגעפאנגען. אלס ער אוז דאס שטאאטס-געפענגניס הערויסשפאצירטע — דער נאמע דיעזעם יונגען מאננעס וואר דניאל.

אונד אין דער טהאט וואורדע דיעזער דניאל נור דאהער פערהאפטעט, ווייל ער וועהרענד דעם טאגעס די אוסגענער דעס שטאאטס-געפענגניססעס אויסקונדשאפטע אונד זיך אויך אום די וואהנונג דעס אינשפעקטארס איבעראלל גענויא עריקונדיגטע. דער אינשפעקטאר אללין פערהאפטעטע איהן, דא ער דען פערדאכט האטטע, דאס אויך דיעזער דניאל ניהיליסט ווייא אונד דאהער איינע זיינער מיטשולדיגען אוים דעם געפענגניססע בעפרייען מאכטע — אונד דא דאס קרימינאל-געריכט פאן דער פערהאפטונג דיעזעס דניאל נאך קיינע קעננטניססע האטטע, וואר עס נאך אין דער מאכט דעס אינשפעקטארס, דיעזען געפאנגענען ווייטער פרייצולאססען, ביוא דער פערהאפטונג דעם יונגען מאננעס וואר אויך דעם אינשפעקטאר דעססען שאנהייט זעהר אויפגעפאללען — אונד דיעס וועקטע עבען ביי איהם דען טייפלישען געדאנקען, שאָן דער העטצע ווענען—, דיעזען שאנען יונגען מאנן מיט דעם שאנען ענטפיהרטען יודען-מעדכען צו פערהייראטען.

דיעזער דניאל העטטע ערסט מאנס דאריף פאר דאס קרימינאל-געריכט קאממען זאללען אונד דארט אונטערזוכט ווערדען. דער אינשפעקטאר האטטע איהן ניכט אונטערזוכט אונד קאננטע דאהער דעססען הערקופט ניכט. — נור זא פיעל וואוסטע ער, דאס דניאל יודע איזט, דא איהם דאס דעססען אויסזעהען אונד דעססען שפראכע בעצייגטען.

פרומקין וואללטע זיך נעמליך אנפאנגס דאמיט טראסטען, דאס דיעזער יונגע מאנן פיעללייכט איין כריסט וואר, וויל ער עבען דאס העבראאישע ביי דער טרויאונג זא שוער נאכזאגען קאננטע, זא דאס דאנן דעססען הייראטה מיט רייזעלע אונגילטיג ווערע; אבער דער געפאנגענע, דער מיט דניאל וועהרענד דעם טאגעס אין איינער צעללע געוועסען וואר, בעהויפטעטע מיט בעשטימטהייט, דאס דניאל יודע איזט, טראטצדעם ער אויך אייף איהן איינען זא זאנדערבארען איינדרוק מאכטע. — פרומקין דאכטע אויך דאריבער נאך, דאס דיעזער יונגע מאנן פיעללייכט שאָן מיט איינער אנדערן פערהייראטעט וואר; אבער אויך אין דיעזעם פאללע ווערע זיינע הייראטה מיט רייזעלע גילטיג, אונד דיעזע קאננטע אהנע „גט", אהנע שיידע-בריעף, קיינען אנדערן הייראטען.

דער אינשפעקטאר פרומקין גינג נון אים געפענגניס פאן צעללע צו צעללע אונד פראגטע יעדען יודישען געפאנגענען, אב ער איינען אנפערוואנדטען, נאמענס דניאל, האבע, אונד דא איהם קיינער דיעזע פראגע בעיאהטע, זא דאכטע ער, דאס מאן עס נור אוים פורכט איהם ניכט זאגען וואללע; ער בעפראגטע דאהער נאכמאלס די געפאנגענען אונד פערזיכערטע יעדעם, דאס איהם ניכטס געשעהען, ווענן ער איהם די וואהרהייט זאגען ווערדע, דאס ער אירגענד איינען יונגען מאנן, נאמענס דניאל, אלס פערוואנדטען האבע, דא דאך דיעזער דניאל נור צור בעפרייאונג איינעס בעקאננטען אדער פערוואנדטען דא וואר. אבער קיינער וואוסטע איהם אויסקונפט צו ערטהיילען, אויך ניכט די צוויי געפאנגענען, וועלכע אלס צייגען ביי דער געוואלטזאמען טרויאונג צוגעגען וואַרען.— צולעטצט גינג ער נון אין איינע געפענגניס-צעללע, אין וועלכער איין ראבבינער איינגעשפערט וואר.

צו דיעזעם ראבבינער גינג ער אבזיכטליך צולעטצט. ער וואללטע פריהער זיינען בעגאנגענען פעהלער דורך די אויספינדונג דניאלס ווידער גוט מאכען אונד זיך דאנן צום ראבבינער בעגעבען, אום דיעזעם אללעס צו ערצעהלען אונד אנצופערטרויען אונד איהן אום זיינען ראטה פיר דאס ווייטערע צו בעפראגען. (ווי וואללען עס היער גלייך פאראויס דעם לעזער זאגען, דאס דיעזער געפאנגענע ראבבינער ניכט ר' תנחום וואר!)

עס וואר בערייטס נאך מיטטערנאכט, אלס דער אינשפעקטאר פרומקין פאר דער טהירע דער צעללע, אין וועלכער דער ראבבינער איינגעשפערט וואר, אנגעקאממען וואר. ער שיטטעט לאנגזאם געגען די טהירע, אום דא לייזע אנצוקלאפפען — אונד דא הארטע ער שאָן, ווי דער ראבבינער „חצות" (מיטטערנאכטס-געבעט) פערריכטעטע. ער בליעב געריהרט שטעהען, אום דיעזע געבעטע, די ער אויך איינסט